

Asia: VN/14717/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Edustaako vastaaja

Muuta järjestöä

Voitte kirjoittaa lausuntonne palkkatukea koskien alla olevaan tekstikenttään

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry kiittää mahdollisuudesta lausua. Into vastustaa esityksen mukaista palkkatuetun työn rajaamista kuntien tai kuntayhtymien osalta ainoastaan alentuneesti työkykyisen henkilön tai 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen. Korostamme, että palkkatuetun työn myöntäminen kunnalle tai kuntayhtymälle myös ammatillisen osaamisen parantamiseen tulee jatkossakin olla mahdollista.

Esityksessä todetaan, että hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa palkkatukea ja kohdistaa sitä erityisesti yksityiselle ja kolmannelle sektorille. Painotamme, ettei tästä huolimatta ole tarkoituksenmukaista rajata lailla kunnallisia organisaatioita palkkatuen ulkopuolelle. Hallituksen keskeisenä tavoitteena on nostaa työllisyyttä. Palkkatuki – myös kunnallisille toimijoille kohdennettu – on tässä olennainen keino. Työllisyystavoitteeseen ei voida päästä, jos toimiviksi todettuja keinoja vähennetään.

Työpajat ympäri Suomen tarjoavat palkkatuettua työtä työllistymiseensä tukea tarvitseville olennaisena osana palveluvalikoimaansa. Merkittävä osa työpajoista (n. 70 %) on kunnallisia organisaatioita, joten esitys kohdentuu huomattavaan osaan työpajoista. Palkkatukea hyödynnetään usein osana työpajan laajempaa palveluprosessia asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Tällöin palvelupolku rakentuu monesti kuntouttavasta työtoiminnasta tai työkoikeilusta palkkatuettuun työhön. Näin mahdollistetaan asiakkaan tarvitsema riittävän pitkäkestoinen tuki ja valmiuksien pitkäjänteinen kasvattaminen.

Palkkatuettu työ kunnallisilla työpajoilla tarjoaa heikossa asemassa oleville kokonaisvaltaisesti yksilöllistä tukea, osaamisen kasvattamista ja työllistymisen mahdollisuuksia. Tämä vahvistaa työelämäosallisuutta ja -valmiuksia. Palkkatuettu työ tukee jatkopoluille ja avoimille työmarkkinoille sijoittumista.

Esitys heikentäisi kunnallisten työpajojen toimintaedellytyksiä ja toimintaa jouduttaisiin monin paikoin supistamaan. Palkkatuen rajaamisella olisi myös laajempia kielteisiä kerrannaisvaikutuksia työpajojen toimintoihin ja niiden tarjoamiin muihin palveluihin. Se heikentäisi mahdollisuuksia rakentaa asiakkaiden tarpeisiin vastaavia ja riittävän pitkiä palvelupolkuja. Se myös vähentäisi työpajojen mahdollisuuksia tarjota aitoja työtehtäviä. Työpajojen toimintaedellytyksiä heikennetään myös muissa hallituksen käynnissä olevissa lakiuudistuksissa, eikä näiden yhteisvaikutuksia ole arvioitu lainkaan.

Työpajakentällä myös palkkatuettua työtä on opinnollistettu ja monessa organisaatiossa voi osana työllistämisyksiköä suorittaa esim. tutkinnon osia tai osatutkintoja. Myös nämä mahdollisuudet osaamisen kasvattamiseen, koulutuksen suorittamiseen ja työllistymisedellytysten parantamiseen vähenisivät. Lisäksi joissakin välityömarkkinaorganisaatioissa palkkatuella on palkattu valmennushenkilöstöä. Näissä tapauksissa palkkatuetun työn väheneminen olisi organisaation kannalta erityisen kriittistä.

Into korostaa, ettei yksityiselle ja julkiselle sektorille palkkatuella työllistämistä tule vertailla ilman tarkkaa kohderyhmien tarkastelua ja kaltaistamista. On huomattava, että yrityksiin työllistetään palkkatuella jo valmiiksi lähempänä työllistymistä olevia henkilöitä ja kuntiin (sekä kolmannelle sektorille) kauempana avoimista työmarkkinoista olevia ja vahvempaa tukea työllistymiseensä tarvitsevia. Kyse on siis eri kohderyhmistä. Kunnat tarjoavat palkkatuetulla työllään työllistymisen mahdollisuuksia niille, jotka eivät palkkatuellaan yksityiselle sektorille työllistyisi. Tämä työkokemus kuitenkin tukee työllistymistä jatkossa myös avoimille työmarkkinoille. Kuntien palkkatuetun työn vaikuttavuutta voidaan lisätä avoimille työmarkkinoille poluttavilla palveluilla, kuten työhönvalmennuksella ja edelleen siirtämisellä. Niitä on tarkoituksenmukaista lisätä. Edelleen siirtämistä tulee helpottaa ja poistaa palkkatukiudistuksessa siihen tehdyt muutokset. Tämä tulee huomioida palkkatukea uudistettaessa.

Into huomauttaa kohteliaimmin, että kyseessä oleva lakimuutos on tehty hyvin tiukalla aikataululla ja asianosaisia osallistamatta. Lisäksi lausuntopyyntöön aikataulu on kohtuuton ja hyvän hallinnon vastainen. Muilta osin Into yhtyy SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n antamaan lausuntoon.

Voitte kirjoittaa lausuntonne valmiuslakia koskien alla olevaan tekstikenttään

-

Kontio Timo
Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry